

KİST HİDATİK PARAZİTOLOJİSİ

5. BÖLÜM

Mehtap Hülya ASLAN¹

Kist Hidatik tüm dünyada yaygın görülen zoonotik bir hastalıktır. Etken, sestodların Taeniidae ailesinden *Echinococcus*'lardır ⁽¹⁾. Sık kullanılan '**Hidatik Kist**' terimi *Echinococcus*'lardan kist hidatik etkeni *E.Granulosus*'un yaşam döngüsündeki **metasestod** yani larva evresini tanımlar ⁽²⁾. *Echinococcus*'lar halk sağlığı yönünden ve tıbbi yönden büyük öneme sahip sestodlardır.

Echinococcus türlerinin taksonomisi: Alt alem; *Metazoa*, şube; *Platyhelminthes*, sınıf; *Cestoda*, alt sınıf; *Eucestoda*, takım; *Cyclophyllidae*, aile; *Taeniidae*, cins; *Echinococcus* türler; *E.granulosus* (Batsch,1786), *E.multilocularis* (Leuckart,1863), *E.oligarthrus* (Diesing,1863) ve *E.vogeli* (Rausch ve Bernstein,1972).

***Echinococcus* 'ların insanlarda yaptıkları hastalıklar şöyledir :**

E.granulosus: Kistik ekinokokkozis (kistik hidatik, hidatik kist hastalığı)

E.multilocularis: Alveolar ekinokokkozis (multiloküler kist)

E.vogeli: Polikistik ekinokokkozis

E.oligarthrus: Unikistik ekinokokkozis ⁽¹⁾

Yapılan moleküler taksonomik çalışmalarda, insanlarda hastalık yapan bu dört türün; *E. multilocularis*, *E. vogeli* ve *E. oligarthrus*'un birbirlerinin

den farklı oldukları ve *E.granulosus*'un G1–G10 genotiplerine ayrıldığı, G9 suşunun (bilinmeyen suş) ise henüz net olarak tanımlanmadığı bildirilmiştir.

E. granulosus yaşam döngülerini tamamlayabilmek için iki farklı konağa ihtiyaç duyarlar. Erişkin parazit; köpek, tilki, kurt gibi kesin konakların ince bağırsak mukozasına tutunarak yaşar. Burada bağırsak içeriği ile beslenirler, dokulara geçmezler.Yumurta üretiminin başlaması 4 hafta içinde gerçekleşir. Proglottidlerin içinde veya serbest olarak dışkı ile çevreye atılan yumurtalar embriyone ve bulaştırıcıdır.⁽³⁾

E.granulosus'lar ara konak olan koyun, keçi, sığır, deve gibi hayvanlarda sık enfeksiyona neden olurken, tesadüfi olarak da insanda enfeksiyona neden olur. Parazit en sık karaciğere, daha sonra da akciğer, böbrek, dalak, beyin, kemik, kalp gibi organlara yerleşmektedir ⁽⁴⁾.

Moleküler çalışmalar sonucunda *E.granulosus*, ara konaklardaki özelliklerine göre koyun, at, inek, domuz, deve, geeyik ve aslan suşlarına ayrılmıştır. Aslan suşunun ise kesin konağa yerleştiği bildirilmiştir ⁽³⁾.

Kesin konakta parazitin erişkin formları, ara konakta ise metasestod formu olan larvaları yerleşerek hastalığa yol açarlar .Kesin konaklardaki

¹ Uzm. Dr. Mehtap Hülya ASLAN, Erzurum Şehir Hastanesi hulya_mehtab@hotmail.com

Kaynaklar

1. Miman Ö.Saygı G. Temel Tıbbi Parazitoloji.(2017), İstanbul Kitap Evi
2. Erol M. Akciğer Kist Hidatikleri. Journal of Clinical and Analytical Medicine. 2010; 77-80 DOI: 10.4328/JCAM.451
3. Türkiye’de *Echinococcus Granulosus*’un Mitokondriyal Sitokrom C Oksidaz Subunit 1 Gen Bölgesinin Sekanslanarak Moleküler Karakterizasyonunun Araştırılması (Uzmanlık tezi) Aylin Oral Babaoğlu Aydın 2015
4. Aslan MH. Kurt A. Vural MK. Kistik Ekinokokkozis Ön Tanılı Hastaların İndirekt Hemaglütinasyon (İHA) Test Sonuçlarının Araştırılması. Van Tıp Derg 26(2): 158-161, 2019
5. Sayır F. Çobanoğlu U. Yöremizin Endemik Paraziter Hastalığı: Kist Hidatik. Van Tıp Dergisi: 2013; 20(4): 288-293,
6. Yılmaz H. Cengiz TZ. (2016) Parazitoloji ve Bulaşım. İrfan Yalçınkaya (Ed.) Akciğer Hidatik Kisti içinde (s.19-35) TÜSAD Eğitim Kitapları Serisi
7. *Echinococcus Granulosus* İzolatlarının Genotiplendirilmesi (Uzmanlık Tezi) Dr. Canan Eryıldız, Edirne 2010
8. Şener E. Kurt A. Hydatid cyst disease in children: 10-years experience at two tertiary centers from Northeast Anatolia of Turkey Ann Med Res 2020;27(4):1103-8 DOI: 10.5455/annals med-res.2020.02.148
9. Kurt A. Avcioglu H, Guven E. Balkaya İ. Oral A. Kirman R. Bia MM . Akyuz M. Molecular Characterization *Echinococcus multilocularis* and *Echinococcus granulosus* from Cysts and Formalin-Fixed Paraffin-Embedded Tissue Samples of Human Isolates in
10. Northeastern Turkey.Vector-Borne and Zoonotic Diseases . 2020; 20(20)1-10
11. http://www.dpd.cdc.gov/DPDx/html/ImageLibrary/A-F/Echinococcosis/bodyEchinococcosis_il6.htm/18.11.2010